

# NARODNI DNEVNIK

## Neodvisen političen list.

UREDNIŠTVO:

SIMON GREGORČIČEVA ULICA ŠTEV. 13.

TELEFON ŠTEV. 552.

UPRAVNIŠTVO: KONGRESNI TRG ŠTEV. 3.

Izhaja vsak dan opoldne, izvemši nedelje in praznike.

Mesečna naročnina: V Ljubljani in po pošti:  
Din 20.—, inozemstvo Din 30.—.

Rokopisi se ne vračajo. — Oglasi po tarifu.

Pisnim vprašanjem naj se priloži znamka za odgovor.

Račun pri poštnem ček, uradu štev. 13.633.

### Poplave.

Leta 1913 se je zadnjič čistila struga Donave in od tedaj so se zanemarjala vsa regulacijska dela na rekah in kanalih Vojvodine. Vsako leto so sicer poslanci Vojvodine opozarjali vlado na grožnjo nevarnosti, vsako leto je prosilo prebivalstvo Vojvodine, da se prične delati nasipe in poglobljati reke, toda vse prošnje so bile zaman in vlada se ni zganila. Naravno, da je ta malomarnost vlade silno ogorčila radikalno Vojvodino in če je dobil Ljuba Jovanović največ pristašev ravno med vojvodinskimi poslanci, je v prvi vrsti zasluga vlade, ki je tako suvereno prezirala najvitalnejše interese naše žitnice.

Isto izkušnjo ko Vojvodina je doživela tudi zagrebška okolica. Tudi Zagreb je leto za letom ponavljal, da treba zgraditi nasipe ob Savi, toda vlada se je zganila šele potem, ko je velika povodenj že nastopila in ko je bilo pravzaprav že prepozno. In še tedaj se ne bi vlada zganila, da ni slučajno vstopila v vlado HSS in dala Zagrebu vsaj to, da ga je na enem kraju obvarovala pred katastrofo.

Danes prihajajo poročila, da ne pozna vlada trenutno nobene druge skrbi, ko reši Vojvodino in vsaj deloma omeji povodenj. In s ponosom se poroča, da so odpotovali na lice mesta kar štirje ministri, da ukrenejo vse potrebno za rešitev tekoče ogroženih krajev. Pozna je ta skrb vlade in pozni so gospodje ministri, ki gredo v Vojvodino ravno 14 dni potem, ko je kralj že obiskal vse te kraje. Bojimo se, da so gospodje ministri sploh prepozni. Če bi oni tako hitro pohiteli v Vojvodino ko kralj in ne dali za reševalna dela samo tistih par milijonov, temveč samo toliko, kolikor dobivajo beograjski listi iz raznih dispoziციjskih fondov, bi bili danes nasipi trdni in ne bilo bi se bati, da bo vsa Vojvodina in vsa Podravina pod vodo. Pred 14 dnevi se je dalo še mnogo storiti in tedaj je bilo treba napeti vse sile, ne se pa zanašati, da bo sonce rešilo našo žitnico pred poplavo. Ampak, kakor vedno, tako je bila tudi tu naša vlada prepozna in sedaj zvonimo po toči.

Najtežje pa je to, da je morala biti prepozna. Vsaj se pri nas sploh ne vlada, temveč stalno se samo krizari, da se v krizenju ujame ministrski stolček. Kaj briga naše vodilne politike beda Dalmacije, kaj propadnje slovenskega gospodarstva, kaj trpljenje kmeta in delavca, samo da je zagotovljen mandat stranke in ministrski sedež njenemu voditelju, pa je vse dobro.

Drugi ustavni faktor je takoj obiskal Vojvodino, ko so prišle vesti o poplavih, prvi ustavni faktor, naša skupščina, pa je šla tedaj na počitnice. Krivda za to pa zadene vlado, ki je prava vlada spoznamne nedelavnosti.

Vedno prepozno, to je geslo naše vlade in njene uprave. In kakor so bili zaman opomini zaradi grožnje nevarnosti v Vojvodini, tako so zaman opomini zaradi propadanja naših cest, zaradi nadržavanja našega gospodarstva, zaradi davčne preobremenitve kmeta itd.

Ko bo pa katastrofa tu, ko je ne bo več mogoče preprečiti, tedaj pa se bo reklo, da ima vlada samo eno skrb, kako odvrniti pretečo nevarnost.

Ampak, gospodje, tako se ne vlada, temveč samo tira narod v bedo.

### FRANCOSKO-ANGLEŠKI SPORAZUM PODPISAN.

Pariz, 13. julija. Sporazum med Cailauxjem in Churchillom je bil podpisan sinoči točno ob 7.

### Povodenj se širi.

#### OKOLICA ZAGREBA POD VODO.

Zagreb, 13. julija. Neprestano deževje še noče prenehati. Stanje vode v Savi je včeraj postopno raslo, tako da je do 6. zvečer doseglo višino 296 cm. Zaradi tega je voda prestopila strugo povsod, kjer niso zgrajeni nasipi. Popravljen je ves okoliš. Šele sinoči ob 11. je voda vidno začela upadati in se je ugotovilo, da je padla na 258 cm.

Tudi iz bližnje okolice javljajo, da je voda začela upadati. Prati tako tudi iz Slovenije ni nobenih vznemirljivih vesti, kar pomeni, da je vodna nevarnost za trenutek odstranjena. Če bi pa le še šel dež, bi utegnili zopet nastati nevarnost. Voda je v ne čiste petih urah padla za celih 40 cm.

Po vestih iz Osijeka pa se tam povodenj vedno bolj širi. Boje se, da bodo težko vzdržali nekateri nasipi, ki so do zdaj ščitili okolico Osijeka pred poplavi.

V Podravini se je pričelo pravo preseljevanje prebivalstva. Večina ljudi zapuša z vso naglico svoje domove, nesoč s seboj samo najpotrebnejše stvari. Nekaj ljudi pa kljub vsemu prigrvarjanju, naj zapuste hiše, ker jim preti neizogibna katastrofa, nečejo od doma.

Najtežje katastrofe se boje 16. in 17. in 18. t. m. Samo z največjim naporom se bo dala katastrofa morebiti nekaj ublažiti ali odvrniti se ne da.

Med Osijekom in Kravico je voda zalila državno cesto, tako da bo treba promet ustaviti.

Vodno merilo Drave kaže pri Mariboru 250 cm, pri Trnju 172, pri Miholjcu 371, v Osijeku 466, a proti večeru 470.

Stanje vode v Donavi je pri Passau-u 628, pri Dunaju 313, pri Bratislavi 523, pri Budimpešti 583, Pri Mohascu 655 in pri Bogojevu 672. Donava rase v vsem teku in je preko noči narasla za 10 cm.

#### NEVARNOST NOVIH POVODENJ OBSTOJI SE VEDNO.

Beograd, 13. julija. Donava je včeraj prav do Beograda povsod malo upadla, le pri Berdami in Zemunu je nekaj narasla.

#### UZUNOVIĆ NAJ REŠI SPOR ZARADI DR. NIKIĆA.

Beograd 13. julija. Pavle Radić je bil včeraj dolgo časa skupaj z Božo Maksimovićem. V političnih krogih se zelo zanimajo za to, s kakšno nalogo je Pavle Radić po razgovoru s Stefanom Radićem prišel v Beograd. Dobro poučeni radikalni krogi trde, da je imel Pavle Radić pojasniti Uzunoviću vse težkoče, ki so nastale v vladi po odločitvi od 7. julija. V političnih krogih najbolj komentirajo — in to je najzanimivejše —, da je Pavle Radić prepustil Uzunoviću, naj on najde način, kako bi se rešil spor, ki je nastal zaradi izključitve dr. Nikića. Uzunović je zaradi tega, kakor trde radikali, res v prav težkem položaju, ker mu bo zelo težko najti rešitev, ki bi zadovoljila radikalni del vlade in HSS. Zato mislijo, da bo Uzunović te dni vprašal za svet še nekaj svojih tovarišev, hkrati pa da se je razgovoril tudi z zastopniki obeh skupin HSS ter potem šele povedal končno svoje stališče. Uzunović bo, kakor so dijo, storil vse, da sedanjo situacijo ohrani do konca občinskih volitev. So pa tudi nekateri radikalni politiki, ki žele, da se sedanja situacija nadaljuje do jeseni.

#### PONOVI PADEC FRANKA.

Pariz, 13. julija. Francoski frank je v ponedeljek zopet pal, ker je tečaj funta v Parizu narasel preko 192.

rasla. V dveh dneh je v svojem gornjem toku pri Passau-u narasla za 1 m in pol. Tudi Tisa je po zadnjih poročilih nekaj narasla. Sava je pri Beogradu že dva dni v stagnaciji in je včeraj celo za dva centimetra padla. Nevarnost poplave še ni minula.

#### VLADA SE JE ZGANILA.

Beograd, 13. julija. Predsednik vlade Uzunović je novinarje obvestil o korakih, ki jih je vlada že storila in ki jih misli še storiti glede povodenj. Vlada se zadnje dni bavi izključno s tem vprašanjem in z najglavnejšimi sredstvi, ki naj preprečijo nadaljnje prebijanje nasipov. V ta namen je vlada včeraj skoro vse dopoldne imela konference, na katerih so poleg ministrov bili navzoči tudi strokovni referenti. Premetrala so se vsa poročila organov, ki delajo na terenu. Napravljene so bili potrebni sklepi, da bi se v tej smeri dosegel absolutno ugoden rezultat. Sklenjeno je bilo, da minister zunanjih zadev, prometni, poljedelski in notranji minister še isti večer s svojimi referenti odpotujejo na teren in tam na licu mesta vzamejo na znanje poročila in predloge. Hkrati lahko na licu mesta vse potrebno ukrenejo in takoj v imenu vlade izdajo potrebne odredbe vojaškim in drugim oblastvom, da zastavijo vse sile, da se prepreči katastrofa, ki utegne nastati, če voda predre obrambne nasipe.

Vzporedno s to akcijo se je včeraj na vse strani delalo na organizacijo za zbiranje prispevkov, s katerimi se bo pomagalo odškodovancem. Taka akcija bo, kakor je bilo že povedano, v interesu stvari same izročena upravi Rdečega križa. Z »Rdečim križem« bo sodelovala »Narodna odbrana«, razna druga društva in pa zastopniki cerkva.

»Pričakujem«, je rekel Uzunović, »da se bo v teh težkih dneh izkazala bratska solidarnost, kakor treba, in da ne bo nikogar, ki bi hotel biti izpuščen iz števila tistih, ki bodo od tega, kar jim je najpotrebnejše, dali vsaj nekaj, da pomorejo svojim bratom, ki so v stiski in ki trpe.«

#### V BEOGRADU VERJETEN MED RADIKALNI ZA OBČINSKE VOLITVE KOMPROMIS.

Beograd, 13. julija. Včeraj sta Boža Maksimović in Marko Trifković konferirala s predsednikom vlade Uzunovićem o političnih vprašanjih, posebno občinskih volitvah, ker so v več krajih radikalni razcepljeni v dva tabora. Občinske volitve pa v resnici ne stoji toliko v središču političnega življenja, ker ljudstvo bolj skrbi letina, ki je v nevarnosti zaradi poplav. Tudi agitacija ni tako živahna, kakor je bila prej. Najhuša je pač borba v Beogradu, kjer jih povodenj in letina ne skrbi toliko. Borba med Maksimovićem in Bobićem je dosti ljuta, ker imata oba mnogo prijateljev, ki ju podpirajo. Glavni odbor stranke je v veliki zadregi, ker ne ve, kako naj reši spor. Podpredsednik glavnega odbora Trifković upa, da že najde kako pot za likvidacijo spora, in je v tem cilju že napravil vse korake. Včeraj dopoldne ob 10. je Trifković Bobića poklical v svoj kabinet. Pri tej konferenci sta bila navzoča tudi podpredsednik radikalnega kluba Ilija Mihajlović in Ljuba Živković. Bobić je pri odhodu s tega sestanka izrazil upanje, da se bo vprašanje kandidatne liste za Beograd rešilo povojno, ker se on za svojo osebo ne poteguje za predsednika občine. On sam želi, da se spor reši kompromisno.

### Sporazum med Lj. Jovanovićem in Lj. Davidovićem.

Beograd, 13. julija. Ljuba Jovanović je v zadnjem času spreminjal kurz svoje politike in stoji v zvezi s šefi opozicije. Predsinočnim je imel daljši sestanek z Ljubo Davidovićem. Na tem sestanku se je dosegel sporazum, da bi v eventualno vlado Ljube Davidovića, o kateri opozicija še vedno govori, šla tudi skupina Ljube Jovanovića. V isto vlado naj bi prišla tudi skupina Nastasa Petrovića oziroma Petrović sam, čeprav ni poslanec. Radikali s svoje strani zatrjujejo, da ni niti govora o kakšni vladi Ljube Davidovića in da je vse to le smela kombinacija opozicije, ki nima nobene podlage. Poskusi Ljube Jovanovića da so neizvedljivi.

#### PAŠIĆ SE VRNE V BEOGRAD.

Beograd, 13. julija. Miša Trifunović je včeraj izjavil novinarjem, da je v Karlovih Varah posejil Pašića in prejel od njega navodila, hkrati pa mu poročal o situaciji. Miša Trifunović je izjavil, da je stanje Pašićevga zdravja povoljno. Ni izključeno, da se v najkrajšem času vrne v Beograd.

Tudi dr. Šuperina je bil pri Pašiću in se je z njim razgovarjal o političnih razmerah.

Prijatelji so Pašiću nasvetovali, naj gre iz Karlovih Varov v Evians les bains; toda izgleda, da Pašić ne bo poslušal tega nasveta in da se vrne v Beograd in tam aktivno poseže v razčiščenje sedanjega položaja.

#### ŠT. RADIĆ ODPOTUJE V BAŠKO.

Zagreb, 13. julija. Predsednik HSS Stefan Radić odpotuje danes jutraj ob 8. s svojo obitelji v Baško, kjer namerna ostati na letnem odmoru do konca tega meseca.

#### DO OBČINSKIH VOLITEV V SRBIJI NOBENIH IZPREMEMB.

Beograd, 13. julija. V političnem življenju včeraj ni bilo važnih dogodkov. Nekaj več življenja je pričakovati, kadar se vrne dr. Nikić iz Zagreba. Pričakuje se tudi povratak Nikole Pašića, ki naj bi prišel v Beograd proti koncu tega meseca. Sodijo, da do 15. avgusta ne bo spremembe v političnem življenju in da dotlej tudi še dr. Nikić ostane na svojem mestu.

#### ITALIJA POSTAJA OFENZIVNA GLEDABESNIJE.

Berlin, 13. julija. Po vesteh londonskih listov, bo Italija, če bi Abesnija odklonila italijansko-angleški sporazum glede delitve gospodarskih koncesij, zahtevala od Zveze narodov podelitev mandata nad Abesinjo.

#### PANGALOS NAPOVEDUJE KONEC DIKTATURE NA GRŠKEM.

Atene, 13. julija. Ker je Zavizianos vrnil mandat za sestavo vlade, je predsednik republike Pangalos pozval predsednika kasacijskega sodišča Silimona in mu naročil, naj sestavi novo ministristvo. Hkratu je predsednik republike razpisal volitve za parlament. Pri tej priložnosti je dal Pangalos novinarjem važne izjave, rekoč, da bo v trenutku, ko bo nova vlada prisegla, objavil ukaz, s katerim stopijo zopet v veljavo vsa ustavna določila, ki so bila začasno ukinjena. S tem bo narod dobil priliko, da točno izrazi svojo voljo glede vprašanja, od katerih oseb in strank in na osnovi kakšne ustave hoče biti vladan.

## Propadanje slovenske SDS.

NASTOP DR. V. KUKOVCA NA SHODU SLOVENSKE KMETKE STRANKE V MISLINJAH.

Kdor čita samo »Jutro« ali celo samo stereotipne uvodnike v »Domovini«, ta bi mogoče res mislil, da napreduje slovenska SDS in da ji pripada vloga voditelja slovenske napredne javnosti. Kdor pa le malo motri naše politično življenje objektivno, ta vidi, da izgublja SDS pozicijo za pozicijo in da njene poti navzdol ne vzdrži nobena sila. In drugače tudi biti ne more.

Zakaj, ni je v Sloveniji stranke, ki bi tako zatajila svoj program in se posluževala tako nečestitih metod, kakor naša SDS.

Po programu svobodnomiselnosti stranka je bila SDS tista reakcionarna stranka, ki je vladala s pomočjo nasilja. Javno in brez sramu je propagirala geslo, da treba uradnika iz političnih vzrokov persekvirati in ni še dolgo tega, ko je časopisje SDS ob priliki debate o znanem pismu dr. Zerjave ponosno poudarjalo pravilnost persekvacije klerikalnih uradnikov. Zlasti pa je občutilo mlačevnost SDS slovensko učiteljstvo in posledica tega je bila, da je učiteljstvo tudi obrnilo SDS hrbet in danes je dokazano, da je večina učiteljstva na strani deklaracije.

Izguba učiteljstva je eden največjih udarcev, ki jih je v zadnjem času doživela SDS in ta udarec postavlja najgorovnejše na laž vse triumfalne speve »Jutra«.

Ze pred tem pa je morala SDS zabeležiti še drugo težko izgubo — izstop članov stare narodno napredne stranke, ki z besedolomno stranko SDS niso hoteli imeti nobenega pola. Izguba ljubljanskega mandata je bilo plačilo za prelomljeno besedo in v ljubljanski občini more vladati SDS le z razpustom občinskega sveta. Poštenjaki so se od SDS poslovili in to je najtežja moralna posledica znanih metod SDS.

Uničenje slovenske Jadranske banke, nacionalizacije, propadi denarnih zavodov, kjer so gospodarili eksponenti SDS, uničenje trgovcev in podjetnikov z nepismenimi socialnimi zakoni, vse to pa je povzročilo, da je SDS izgubila tudi zaupanje naših gospodarskih krogov. Stevilna zborovanja so že dokazala to in novi dokazi ne izostanejo.

Ali ta proces še niti ni dovršen in v petek, ko se bo čitalo v Mariboru revizijsko poročilo o delovanju velikega denarnega zavoda, ki je bil pod absolutno komando SDS, bodo spoznali tudi Mariborčani, da trpi blagostanje vsakega zavoda, na katero se vleže esdesarska roka.

Gospodarski krogi, učitelji in poštenjaki so zapustili SDS in zapustili so jo tudi slovenski kulturni delavci. Da more izvajati politiko nasilja, je SDS stopila v službo Beograda in zatajila slovenski program in slovenske interese. Nastopila je proti slovenski univerzi, ker da ovira nacionalno ujedinjenje Slovencev z Beogradom. In ko je šlo za ustanovitve Slovenske akademije znanosti in umetnosti, je bila zopet SDS med njenimi največjimi nasprotniki.

Zato se je slovenski kulturni delavec obrnil od SDS in moral se je obrniti z gnušom, zlasti ko je videl, da obstoji vsa politika SDS v Beogradu v tem, da denuncira Slovenec, ki ne trobi v njen politični rog.

Na celi črti je doživljala SDS same poraze in same secesije in edin njen uspeh je bil, da je z denarjem razvila svoj strankarski tisk in ga z nečestito licitacijo navzdol razširila med ljudstvom. Njen tisk in dobro plačano tajištvo stranke, to je danes edina pozitivna stran SDS. Ta pa niti primeroma ne odtehta njenega slabega glasu in zato so jo začeli zapuščati tudi njeni bivši politični voditelji, ki so itak le z muko prenašali strankarsko disciplino in molčali na grehe, ki so izzivali k protestu. Danes pa tudi strankar-

ska disciplina ne drži več in to je jasno pokazal.

Shod slov. kmetke stranke v Mislinjah.

Dobro obiskani so bili ta shod in dokaz, da je kmetstvo ljudstvo trdno vdano kmetki misli in da tudi najslabša situacija v Beogradu ne more omajati te njegove vdanosti. Javni shod je otvoril polanec Kelemina, ki je govoril o splošnih smernicah kmetijske gibanja in o pasivnosti dosedanje slovenske politike. Za posl. Kelemino je govorila še cela vrsta drugih govornikov in med njimi tudi

dr. Vekoslav Kukovec.

Govoril je:

Rad povem tu javno svoje mnenje o razpletu razmer med Slovenci, ker so iste zelo zapletene in pripisujem zdravi duši našega naroda, če se stvari odkrito in javno pretresajo, da bomo prišli v skupnem interesu najprej do možnosti učinkovitega soddločevanja Slovencev. Stvar se ne tiče moje osebe, ki naj nikakor ne pride v poštev. Tiče se me le v toliko, da se oddolžim dolžnosti, ki velja za vsakega, ki je dolžen služiti domovini zmiraj in brez konca ter jo obvarovati tudi škode discipliniranega molka, če se z istim nič ne doseže. Za mene je jasno, da do resnično demokratičnega javnega življenja pridemo z lastno močjo, pa v zvezi s Srbi in Hrvati, toda pred vsem s Hrvati z ozirom na dejanski položaj. Tudi je meni jasno, da nas stranke, ki se ne oddaljujejo od predvojne miselnosti, ampak v borbi za sebojvrambo v predvojni napake od dne do dne globlje padajo, ne bodo konsolidirale. Politika je psihološki proces, ki ne dela z matematičnimi elementi. — Ako se je danes kmetka misel polastila velike večine našega naroda, računajmo s tem dogodkom in z osebami, ki pokret predstavljajo. Hrvati so srečnejši od Slovencev, ker so danes mnogo enotnejši v političnem oziru in bližje eksistencijskim ciljem države. Slovenske kmetke frakcije so pokazale veliko moč sebezatajevanja, ko so se združile v kmetko stranko in prišle s tem do veljave tudi na vladi. Mislim, da ta proces še ni na cilju. Imamo še preveč drobcev po Sloveniji raztresenih. Moja naloga je, da brez oziroma na desno in levo pozivam k taki konsolidaciji po načelih, katera sem dovolj pogosto javno branil in ki odgovarjajo mojemu prepričanju. Iz tega vidika pozdravljam sestanek kmetških političarjev z željo, da najdejo moralno silo pritegniti vse dobre elemente naroda in kot večina dosežati uspehe.

Njegov govor je bil zelo toplo sprejet od poslušalcev. Shod sam pa je uspel nad vse dobro.

Tako se polagoma završuje proces, ki je moral nastati kot odgovor na reakcionarnost, nasilnost in nepoštenost SDS. In vedno hitreje se bo ta proces razvijal v bodoče, ker bo vedno bolj razkril pravi obraz SDS. Še so danes zaslepljeni, ki nečesto videti spatenega obraza, ki se skriva pod papirnato krinko SDS, toda njih vrste so vedno bolj redke in morajo to biti!

Zakaj z besedolomstvom, persekvacijo uradništva, izrabljanja denarnih zavodov v strankarske namene, se na da vladati. Vse to pa je le del grehov SDS, ki pa za vsakega inteligenta in poštenjaka zadostujejo.

Kdor pa se med tem ne misli uvrstiti, ta naj le vztraja pri SDS, ker samo v korist slovenskega naroda bo, če bodo zaeno s SDS propadli tudi njeni zaslepljeni ali pa brezvestni pristavi.

## Mussolinijev Credo.

III.

Nastop fašizma proti socializmu.

Po Risorgimentu l. 1870 in še nekaj let pozneje so politični voditelji Italije nadaljevali, četudi manj drastično in le bolj zlagoma, naporno delo svojih predhodnikov. Njim je bilo naloženo, utrditi moč nove države, ki je doživljala celo vrsto neverjetnosti, oni so morali organizirati vojaški, finančni, upravni in gospodarski sistem naroda, zagotoviti v narodu spoštovanje pred uradnimi institucijami in oni so morali skrbeti končno — to je bil najtežji proces — za to, da si pridobe lojalno podporo italijanskih državljanov.

Italijanska državna skupnost je rasla po moči in solidnosti v težkem notranjopolitičnem boju in naraščajoči mednarodni konkurenci od leta 1870 vse do prvega desetletja dvajsetega stoletja. V tej dobi začetnega ustvariteljskega državništva so se začeli kazati določeni in upopolni rezultati. Toda še vedno niti ta čas ni bilo prave javne zavesti v novem davčnem telesu. V prvih mednarodnih vprašanjih, ki je z njimi mlada Italija imela opravka, se je pokazalo, da je narod sicer resno in goreče patriotičen, da se je popolnoma vdal disciplini monarhističnega režima, da pa še vedno ni prišel od tega, da bi se spontano in dejansko udeleževal poslov moderne države, ki je od dne do dne dobivala večje mednarodne pravice in dolžnosti in ki ji je vedno večji postajal njen gospodarski obseg.

V tem političnem neudejstvanju italijanskih državljanov je treba iskati, če že ne vzroka, pa vsaj ugodnih okolnosti, ki so pospeševale rast močnega, agilnega, protinacionalnega in protidinastičnega socializma. Danes, ko preteklost mirno motrimo, lahko rečemo, da se je naša socialistična stranka prav preudarno postavila na prazni teren, ki je ločil politično brezbriznost italijanskega naroda od težkega, napornega in mrzličnega življenja mlade države. Lahko trdimo, da je po letu 1890 prišel čas, ko je stala slabotna država lice v lice pred močnim socializmom z jasnimi političnimi in gospodarskimi cilji. Kajti italijanski socialisti niso samo ponavljali Marxovih doktrin s programom o izboljšanju življenja proletarcev, ampak so prinesli tudi sami nekaj lastnega. Oni so poskušali pospešiti s hitrim revolucionarnim pokretom počasi in nepopolni razvoj države in to je bil nevarni cilj, kajti pri slabotni državi bi se bil tak opasen poskus lahko posrečil.

Italijanska vlada se je morala težko boriti in brez nasilja rešiti problem razmerja do socializma, ki je desetletja izpodkopaval avtoriteto države. Močna konservativna vlada bi bila socializem ubila na odkrit način, liberalna demokratična bi pa poskušala očistiti ga njegove protivladne in revolucionarne vsebine ter ga postaviti na mesto razmeroma nedolžne in napredne levo orientirane stranke. Pred štiridesetimi leti so pa bile italijanske vlade preslabše, da bi bile vodile to ali ono teh dveh politik. One so se trudile, da bi socializem regulirale in ga spravile nekam v obstoječi družabni red s tem, da so ga krmile in mu dajale vseh mogočih privilegijev. To je bila zelo nespametna politika in naša generacija to napako drago plačuje. Vse koncesije so bile samo priznanje slabosti. Pravijo, da je treba pred sovražnikom ali bežati ali ga pa uničiti, ampak ta nauk je v zunanji politiki, zlasti, če gre za sovražnike »Kneza« (Machiavelli) zelo nezanesljiv in riskanten. Italijanska koritna politika ne le, da je odrekla glede absorbiranja socializma, ampak je naredila celo državo za sužnj socializmov in socializem za močnejšo silo kakor pa državo. Stvar je bila v resnici ta-le: ljudje, ki so sprejeli konstitucionalno vladavino, so se zvezali z upornimi škimi protinacionalisti in ubijali državo, četudi so stali na čisto nasprotnem stališču in imeli čisto drugačne cilje.

Tako politiko je imela svojčas precej dolgo francoska monarhija napram močnim velikašem: dajala jim je vse polno privilegijev zato, da bi jih priklenila na državo in jih spravila v svojo odvisnost. To je bil po-

skus, pridobiti aristokracijo. Italijanska vlada je pa na enak način po podobnem sistemu hotela pridobiti mase, zastrupljene s socializmom. Ta politika je bila brezmiselnost in obsojena na propast. Odkrila je celo že pred vojno. Ta bankerot se je pa izpremenil v katastrofo, ko je bilo vojne konec in so socialisti stopili pred vlado z zahtevami za nove privilegije. Država je bila naravnost v nevarnosti pred kugo državnega socializma. Rdeče kooperativne so puščale kri državni blagajni, v produkciji je redno funkcioniral samo štrajk. V sled tega je prišla veličastna fašistična reakcija v resnici kot upor proti polževemu razvoju koritarske politike, ki je Italijo morila že od začetka ujedinjenja in prišla je obenem ta reakcija kot upor proti najnevarnejšemu propadu avtoritete vlade, ki je bila udmjena tistim, ki so hoteli izničiti iz nje poslednje pare v obliki političnih, gospodarskih in razrednih privilegijev ter jo potem — torpedirati.

Udeležba Italije v svetovni vojni je v veliki meri pomagala ljudstvu, da se je razvil v narodni samozavesti in je tako privedla tudi do organiziranja slovit legije fašistov in njenega »pohoda na Rim«. Mussolini, ki je ta pohod vodil, je bil tipičen mož časa — to je tudi najboljša utemeljitev njegove pravice, da sme reči, da je v njegovem geniju vtelesena Italija — in on je prepeljal veliko maso delavstva iz socializma v nacionalizem.

## Politične vesti.

Notranje politična situacija je neizpremenjena in oficijelno poročilo se zopet enkrat glasi, da vlada v Beogradu popolno zatišje. To pa ne pomeni, da bi počivale tudi intrige, temveč so te ravno ob zatišju nad vse intenzivne, čeprav tembolj tihe. Tako se poroča o nesoglasjih, ki so se pojavila v radičevski stranki. Gotova skupina poslancev je začela nastopati tudi proti dr. Krajaču, ki je brez dvoma danes naš najboljši minister. Govori se, da je dr. Krajač vsled teh spletk tako indigniran, da namerava odstopiti in obenem položiti svoj mandat. Upamo pa, da so vsa ta poročila pretirana in da ne bo HSS tvegala, da izgubi svojega najboljšega ministra. — Pa tudi v radikalni stranki se nadaljuje medsebojni boj. Vse kaže, da je nastal vsled izpremenjenega stališča dr. Ninčiča tudi delen preokret v radikalni stranki. Zlasti pa se opaža, da skoraj vsi radikali vedno ostreje nastopajo proti St. Radiću in poroča se že, da je Uzunović zahteval, da se St. Radić umakne iz političnega življenja. Na kratko bi se dala označiti situacija s tem, da delo vlade počiva, zato pa tem bujneje cveto intrige.

Dr. Ninčič na Bledu. V nedeljo je prišel na Bled dr. Ninčič in se nastanil v vili »Epos«. Popoldne je bil od kralja sprejet v dveurni avdienci. Isti dan ko dr. Ninčič je prišel na Bled tudi črnogorski princ Peter Petrović z rodbino. Princa spremlja njegov osebni tajnik Italijan prof. Attilio Gervini. Poudarja se, da je s prihodom princa Petrovića pojasnjen tudi namen Ninčičeve avdiencie ter da gre za ureditev vprašanja apanaže bivši črnogorski vladarski rodbini. — Brez dvoma pa ima dr. Ninčičeva pot še tudi drug pomen in verjetno je, da bodo to dogodki v krakem pokazali.

Donavsko vprašanje pred Zvezo narodov. V ponedeljek je sklepal transportni odbor Zveze narodov o poročilu donavske komisije. Amerikane polkovnik Hines priporoča, da se uredi donavsko vprašanje na ta način, da se zagotovi čim večja svoboda plovske za vse zainteresirane države. Rumunija in Jugoslavija pa hočeta, da se njima zagotovi posebne predprave. Po vsej verjetnosti bo prodrlo stališče ameriškega polkovnika.

Fašistovsko glasilo »Popolo d'Italia« piše silno ostro proti priključitveni propagandi, ki jo vodi predsednik nemškega parlamenta Loebe. Fašistovsko glasilo pravi: 1. Sedanja karta Evrope je določena po dogovorih, ki jih je mogoče menjati le v soglasju vseh prizadetih strank ali pa z vojno. 2. Evropa si želi miru, ne pa vojne in zato tudi ne more dopustiti, da bi se dogovori enostransko izpreminjali. 3. Italija nikakor ni voljna izpolniti nemške nacionalistične želje. Nemška propaganda da je zato popolnoma odveč. 4. Če hoče Nemčija izpremeniti dogovore, potem naj pove koncesije, ki jih more dati. Gospod Loebe ne more dati nobenih koncesij in zato naj molči. 5. Priključitveno gibanje sloni na trditvi, da Avstrija sama ne more živeti. To se je pa že izkazalo kot popolnoma neresnično. Končno pravi fašistovski glasilo, da je Evropa že itak dovolj razburkana in zato ni treba, da bi gospod Loebe privedel nove črne oblake nad evropski horizont. — Nas zelo veseli pacifistično stališče fašistovskega glasila, toda silno bi bilo priporočati, da bi gospodje fašisti tudi sami malo manj rožljali z orožjem. Zakaj tako ko fašisti, gospod Loebe pač nikdar ne bo ogrožal evropskega miru.

Anglo-amerikanski finančni svet proti franku. Vsak francoski finančni minister se je moral redno boriti proti anglo-ameriške kreditiratorji, ki je dosledno skušalo rešiti franka. Anglo-ameriški finančni svet so na vsak način hoteli, da bi morala tudi Francija sprejeti kak mednarodni Dawesov načrt in da bi prišla tako francoske finančne pod mednarodno kontrolo. Vsak finančni minister Francije se je tem poizkusom seveda z vso silo uprl, ker je bilo tudi izključeno, da bi francoski narod na kaj takega pristal. Ko je nastopil sedaj Caillaux s svojim finančnim načrtom, so skušali anglo-ameriški finančniki tudi njegov načrt onemogočiti. — Iz Amerike in Londona se je otvorila že tudi v tem zmislu časopisna kampanja, na angleških in ameriških bozoh pa so začeli rušiti frank. Ze celo pa so nastopali angleški finančniki proti Caillauxu, ker so ga smatrali za odločnega nasprotnika Anglije. Ko pa je Caillaux kljub vsem intrigam v parlamentu zmagal, se je taktika Angležev nakrat spremenila. Izprevideli so, da Caillaux sedaj še

ni bil v stanju izvesti samo sanacije franka, temveč da bi se mogel v ta namen sporazumeti tudi z Nemci in Rusi. Tedaj pa bi mogle nastati za Angleže in Amerikance prav nerodne posledice. Zato so Angleži nakrat odnehali v boj proti Caillauxu in poslali napram francoskim zahtevam nad vse popustljivi. Posledica tega je bila, da se več ne govori o finančnem Locarnu, temveč da pride le do kooperacije centralnih bank Anglije, Amerike, Francije in najbrže tudi Nemčije. Na ta način bo poskrbljeno, da pride do skupnega dela vseh velikih notnih bank, kar bo za stabilizacijo valut največjega pomena.

Tangersko vprašanje bo v krakem odstavljeno z dnevnega reda. Italija je pristala na to, da odneha od svoje opozicije proti Tangerskemu statutu, če se prizna Italiji ista pravica pri izvedbi statuta kakor jo ima Anglija, Francija in Španija. Madrid se je v začetku taki rešitvi upiral, končno pa je na pritisk Anglije na to rešitev pristal. Španija dobi zato od Anglije dolgoročno posojilo.

Nove aretacije v Španiji. Položaj je še nadalje nad vse napet. V Madridu je bilo izvršenih znova 170 aretacij. Vojaški zapor so prenapolnjeni. Primo de Rivera se poslužuje pri aretacijah samo policije, kar smatrajo za dokaz, da se ne more več popolnoma zanašati na vojsko. Ves odbor madridskega društva »Atheneos«, obstoječ iz prvih španskih umetnikov, je bil aretiran, ker ni hotel priznati od vlade nasilno imenovanega predsednika. Po aretaciji odbora je 300 intelektualcev izstopilo iz društva.

Italijansko-švicarski spor. V zadnjem času so se začeli Nemci naseljevati v švicarskem kantonu Tessin, kjer so Italijani v večini. Tessinski Italijani nimajo nič proti temu naseljevanju in njih listi pišejo, da se ni bati prav nobene germanizacije, ker jamčijo italijanske šole za ohranitev italijanskega jezika. Kljub temu pa so fašisti vsled tega naseljevanja silno ogorčeni in v svojem strahu vidijo že, kako novi nemški posestniki zidajo betonske temelje za dalekosežne nemške kanone. Proti fašistovski hujskariji je sedaj nastopila tudi švicarska vlada, ki izjavlja, da skoraj vsi v Tessinu na novo naseljeni Nemci švicarski državljani, ki niti ne sanjajo o prelomitvi švicarske nevtiralnosti. To naseljevanje je le naravna posledica notranjega gibanja švicarskega prebivalstva in so italijanski strahovi brez podlage.

## Kratke vesti.

Mussolini je prevzel še šesto ministrstvo in sicer novoustanovljeno ministrstvo za strokovne zveze. Za državnega podtajnika v novem ministrstvu je imenovan Suardo.

Francosko-nemška pogajanja za trgovinski provizorij bodo v kratkem ugodno zaključena.

Brahlja je likvidirala svojo delegacijo pri Zvezi narodov.

Na mednarodnem ženskem kongresu v Dublinu je zastopnica Avstrije izjavila, da je edina rešitev avstrijskega vprašanja v priključitvi Avstrije k Nemčiji.

## Književnost.

Zbornik znanstvenih razprav. Izdaja profesorjski zbor juridične fakultete. V letnik 1925/26. V Ljubljani 1926. Založba juridične fakultete. Cena 100 dinarjev. Natisnala tiskarna M. Hrovatin v Ljubljani. — Pravkar je izšel V. letnik »Zbornika znanstvenih razprav«, obsegajoč 411 strani, s sledenimi vsebinami: 1. Univ. prof. dr. Leonid Pitamic: Pomen človeških in državljanjskih pravic. 2. Univ. prof. dr. Aleks. Bilimović: Položaj delavcev v Jugoslaviji po poročilih inspekcije dela. 3. Hon. prof. dr. Karl Savnik: Pravna funkcija številke v budgetu davčnih dohodkov. 4. Univ. prof. dr. Gjorđe Tasić: Jedan pokušaj podele državnih funkcija u formalnom i materijalnom smislu (jedno metodološko izučavanje). 5. Univ. prof. dr. Metod Dolenc: Pravosodstvo klevetske in bošnjaške grafične od konca 17. do začetka 19. stoletja. 6. Univ. prof. Mihail Jasinski: Zakoni gradnje Veprince (Statut Veprinački). 7. Univ. prof. dr. Rado Kušej: Pasivna resistenca pri mešanih zakonih po prejšnjem in po novem katoliškem pravu. 8. Univ. prof. dr. Stanko Lapajne: Današnje kondikcije. 9. Univ. prof. dr. Milan Škerlj: O izumu, stvorjenem v službi. Zbornik V. je posvečen spominu pokojnega profesorja dr. Ivan Zolgerja in ima na naslovni strani njegovo sliko in posvetitev. — Opozorjamo vse naobrazence, zlasti pa naše pravnike na to publikacijo, ki se nanaša pri naših knjižarjih ali naravnost pri dekanatu juridične fakultete v Ljubljani. Ondi so tudi še v založbi prvi štirje letniki Zbornika znanstvenih razprav, ki prinašajo prvi na 19, drugi na 12, tretji na 15, četrti na 18 tiskovnih polah skupaj 27 znanstvenih razprav iz pravnog zgodovinske, civilno in kazensko pravne ter narodnogospodarske stroke. Vseh pet letnikov Zbornika znanstvenih razprav stane, hkrati pri dekanatu juridične fakultete naročeno 250 Din (franko priposlano).

Marija Kmetova. Večna pisma. Izdala Zveza kulturnih društev, založila Tiskovna zadruha, V Ljubljani 1926. »Prosveti in zabavi«, 12. snopič. Cena broširani knjigi Din 1.25 več. — Knjiga posebne vrste, odmev bogate pesniške duše. Prvih enajst ertitv pesmi v prozi, ni namenjenih hlastajočemu čitatelju, z naslado pa bo užival to bogastvo slik, te izbrane plastične primere in razpoloženju prilagojeno dikojo oni, ki išče v besedi lepoto, v vsebini globino. Izbrano hvaldežno snov nudijo recitatorju solnčna Arabeska o pomladi v gibkih ritmih, resni Meditacija o letnih časih in smrti, »Iz noči«, balada o zapuščenem dekletu, ki najde tik pred katastrofo v otroku smisel življenja. »Bosna« je niz portretov pokrajine in ljudi. Daljša je pretresljiva zgodba o dvanajstletni »Karikatur« 15 kronah, preko grotesknih »Karikatur« v dialogu, kjer nam predstavi osem učitelje — »hlapece«, voljno orodje stremuške učiteljice, zaključijo pisateljica zbirko z rezko »Elegijo« o tragični smrti skrbne matere.

## RAZOČARANJE ZA RAZOČARANJEM.

— —

Udeleženci so napravili izlet tudi na Blegoš-  
ter se vračali po poti, znani iz »Cvetja v je-  
seni«. Pod Blegošem so bili izletniki gostje  
industrijcev Hajnriharjev, na Visokem pa  
so imeli seminaristi priliko spoznati pravo-  
slovansko gostoljubnost gospe Franje dr.  
Tavčarjeve. Udeleženci ekskurzije so ob-  
nem obiskali rojstno hišo Luke Jerana, kjer  
je prof. Kolar na kratko črtal delo in življe-  
nje tega moža. Na Tavčarjevem grobu na Vi-  
sokem sta imela nagovore dr. Prijatelj in  
phil. Tine Debeljak. V Skofiji Loki so bili iz-  
letniki pogoščeni od gostoljubne družine tr-  
govca Debeljaka.

— Velikanska vročina v Ameriki. Na Zedinjene države je prišel katastrofalen va-

ministr. značaja, vsled česar so morale plačati naknadno samo redno carino. Samo ena od bank je bila obsojena po kazenskih določbah pravilnika o valutah in devizah na de

— Zverinski oče. Policija v Plonayu na Francoskem je prišla te dni na sled zverin.

Ni bil in ni moj namen, da bi poročal na tančne podatke in vse podrobnosti o sokolskem zletu, temveč bi vam rad v par krat

— Zverinski oče. Policija v Plonayu na Francoskem je prišla te dni na sled zverin

Ni bil in ni moj namen, da bi poročal na tančne podatke in vse podrobnosti o sokolskem zletu, temveč bi vam rad v par krat

Mene niso toliko zanimale mnogoštevilne postranske prireditve v čast gostom v gledališčih, koncertnih dvoranah na sportnih prostorih id., kakor pa vežbe Sokolstva na zletišču, ker ravno s tem je pokazalo Sokolstvo ono veliko vztrajnost in silo, s katero se ne more ponašati nobena druga tudi števitejša organizacija.

To žilavo vztrajnost je češko Sokolstvo pokazalo najprej že s tem, da je skoraj v središču Prage, tik ob Hradčanih izbralo rekel bi na najvišji točki mesta za svoje zletišče stare kamnolome in z neizmernim trudom postavilo in uredilo tam največji stadion sveta.

In tukaj na tem stadionu sem prebil vse popoldneve, kar sem jih preživel v Pragi in občudoval od začetka do konca krasno vežbanje Sokolstva.

Pomislite kakšen utis bi napravil na Vas rečimo ta-le prizor:

Stopedesetlisočna množica je napolnila do zadnjega kotička vse tribune, vse prostore pod tribunami tik do ograje spodaj ob vežbališču. Ako bi vrgel jabolko tja doli, bi ne moglo pasti na tla. Sum in prerivanje pa nenkrat neha, ko zadoni onstran glavne tribune na čisti vzklikanje »nazdar«. Vsa množica se ozre na glavno tribuno in nepremično čaka. Minuto na to se vzdigne nad tribuno državni štandar, znak da se je pripeljal na zletišče predsednik republike. Množica spozna »tatička Masaryka« in ga navdušeno pozdravlja. Godba odigra himno »Kje dom je moj«. Zopet val navdušenja in pozdravnega vzklikanja množice. Strel poč. Gori na mostiču nad glavno tribuno zamahne načelnik češke Obce Sokolske dr. Vaníček z zastavico, godba zaigra koračnico in skozi četiri široke vhode pod tribuno na nasprotni strani vkoraka na telovadišče petnajst tisoč sokolov in se razlije v potokih ravnomerno po polju. Se en vzmah Vaníček tam gori, godba neha igrati in pred vami stoji cela sokolska armada v ravnih vrstah na vse strani, v enaki razdalji brat od brata, mirno ko pribita.

»Vlasti zdari!« zaori ko en mogočen glas po telovadišču, to je pozdrav sokolov. Masaryku — predsedniku republike.

Se en vzmah in po taktu godbe valovi enakomerno od kraja do kraja polje temnorjavih rok in glav, belih straj in temno modrih hlač sokolskih in izpreminja v valovanju barvo ko žito v vetru.

Tak prizor Vam ostane neizbrizljivo v spominu do konca dni.

Po prostih vajah se to polje glav zlije v peterorede, nato v petnajstero in tridesetorede in zapusti pod gromom ploskanja in navdušenih vzklikov zletišče, da da mesto sokolcem, ki se na vmah z zastavico njih načelnice Male ravno tako razlijejo po prostornem telovadišču, katero izgleda pri izvajanju prostih vaj v resnici kot ogromno polje maki; zabajočega se v vetru.

Da to je treba videti, ker opisati vse to tako živo, kot se godi v naravi je nemogoče. Te proste vaje članov in članic kažejo, koliko energije, koliko truda je bilo treba porabiti, predno se je volja enega samega prelila v voljo petnajstih tisočev.

Obenem pričajo tudi o višku discipline in razumevanja sokolskih idej v posameznem članu in v celoti.

Ljudske množice so surne gledale sokolske vaje in se niso premaknile, ko se je vtila nenadoma ploha, temveč so kakor zahipnotizovane čakale konca vaj.

Navdušenja in pozdravov pa ni hotelo biti ne konca, ne kraja, ko so prikorakali na telovadišče jugoslovanski mornarji in vojakji in predvajali: vojakji proste vaje in vaje s puškami, mornarji pa proste vaje in vaje na pesem »Napreje«. Gledalci so glasno hvalili točno prednašanje in izpeljavo težkih vaj naše vojske in se kar ločili niso mogli od njih. Grom ploskanja in vzklikov jih je spremljal neprestano, kjerkoli so se pojavili. In fantje so mi drugi dan pravili, da jim ni treba ničesar plačati za pijačo, ker jim dajejo Pražani vse kar zastoj, tako so se jim prikupili.

Razum vojaštva je jugoslovanski Sokol nastopil v raznih prostih vajah, ki so zelo ugajale in na orodju, posebno krasno pa so telovadili naši Lionci (16 mož) na štirih bradljah. To je bila ena najlepših točk vsega zleta.

Tudi ruski Sokoli so nastopili v večjem številu in izvajali prav prikupljive proste vaje s prapori.

Opazil pa sem, da istočasna telovadba več skupin na takem prostoru mnogo trpi vsled razdeljenega zanimanja gledalcev.

Zadnji dan zleta 6. julija zjutraj je bil sprevid Sokolstva po mestu, ki se ga je udeležilo nad 35 tisoč članov in članic v kroju in v narodnih nošah z nad 50 godbami in ki je trajal tri in pol ure. Navdušenje dvestotisočne množice, ki je že na vse zgodaj napolnila in zagradila vse ulice, tribune in okna hiš

mimo katerih je šel sprevod, je bilo ne-  
skončno.

Popoldne je na zletišču čehoslovaška vojska predvajala vaje dveh sovražnih vojsk, pri čemur so sodelovale čete vseh vrst orožja. Nad zletiščem pa je istočasno krožilo nad 60 aeroplanov.

## Gospodarstvo.

### BILANCA VI. LJUBLJANSKEGA VZORČNEGA VELESEJMA.

Šestič je bila letos Ljubljana, naše gospodarsko središče, poklicala jugoslovansko industrijo, obrt in trgovino na svoj velesejem, kjer so bili v pestri reviji razvrščeni pred domačim in tujim svetom izdelki industrijalne, obrtne in agrarne marljivosti. Mirno lahko trdimo, da je ta velesejem pokosil svoje prednike po bogastvu izloženih predmetov in po svojem kupčijskem uspehu, prekosil pa bi jih tudi po številu obiskovalcev, če ne bi od 10 dni trajanja velesejma 7 dni deževalo. Videti je da si je Ljubljanski velesejem utrdil svoj sloves in da si leto za letom pridobiva novih interesentov, kakor si vse dobre prometne naprave ustvarjajo nove prometne toke. Naš velesejem je uspešna stavba. Kraljev protektorat ji je zadal zaslužen krono.

Na VI. Ljubljanskem vzorčnem velesejmu je razstavilo 646 tvrdk, od teh 141 iz inozemstva in sicer: iz Amerike 7, Anglije 13, Avstrije 36, Bolgarije 1, Češkoslovaške 6, Francije 13, Italije 14, Nemčije 27, Ogrske 1, Poljske 21, Švice 2.

Razstavljalci so bili porazdeljeni v 16 velikih skupin. Na pismena in ustmena vprašanja o uspehu letošnjega velesejma je prešla velesejemski uprava od razstavljalcev izjave, iz katerih izhaja, da je bilo 65,8% obiskovalcev z uspehom zelo zadovoljnih, 23,7 srednje zadovoljnih, 10,5% pa nezadovoljnih. Obiskovalcev je bilo letos ca. 103.000, od teh 90.000 iz Ljubljane in ožje Slovenije. primerjalna tabela z letom 1925 nam prikazuje stanje in pomen Ljubljanskega velesejma za gospodarstvo.

Resnih kupcev je bilo letos 13.180, lansko leto pa 11.360. Od teh je bilo:

|                         | 1925 — % | 1926 — % |
|-------------------------|----------|----------|
| Od oddaljenejših krajev |          |          |
| Slovenije in Prekmurja  | 31,8     | 30,5     |
| iz Hrvaške              | 15       | 15,1     |
| iz Slavonije            | 3,5      | 4,7      |

|                      |      |      |
|----------------------|------|------|
| Dalmacija            | 4,7  | 4,5  |
| Banat, Bačka         | 6,2  | 5,2  |
| Srem                 | 1,7  | 1,6  |
| Bosna in Hercegovina | 6,9  | 7,9  |
| Srbija               | 18,5 | 17,8 |
| Macedonija           | 2    | 1,9  |
| Črna gora            | 1    | 1    |
| Inozemci             | 8,7  | 8,1  |

Inozemskih obiskovalcev je bilo leta 1925 1993, leta 1926 pa 1145 in sicer:

|               | 1925 | 1926 |
|---------------|------|------|
| Italija       | 560  | 800  |
| Avstrija      | 325  | 270  |
| Nemčija       | 33   | 40   |
| Češkoslovaška | 30   | 60   |
| Madžarska     | 30   | 30   |
| Grčija        | 23   | 25   |
| Turčija       | 17   | 22   |
| Bolgarska     | 14   | 20   |
| Rumunija      | 9    | 16   |
| Francija      | 12   | 13   |
| Holandska     | 6    | 5    |
| Poljska       | 6    | 2    |
| Anglija       | 5    | 7    |
| Švica         | 4    | 6    |
| Egipt         | 4    | 9    |
| Belgija       | 3    | —    |
| Švedska       | 1    | —    |
| Ostala Evropa | 9    | 6    |

### LJUBLJANSKA BORZA, 12. julija 1926.

Zaključki: Bukova drva, zdrava, 1 m dolž., letošnje sečnje, fco nakl. post., 50 vag., 17; hrastova, meterska, sveža drva, do 20 odst. okroglice, fco nakl. postaja, 3 vag., 13; smrekovi hlodi, I., II., od 25 cm prem. naprej, dolž. od 4½—6 m, fco vag. namembna post. Gorenjsko, 7 vag., 235; pšenica bačka, 76. 2 odst., fco vag. nakl. post., 2 vag., 310. — Celjska posojilnica 194; »Sešir«, tovarna klubov 103.

Zagreb, 12. julija. Newyork ček 56,427—56,727, London izplačilo 275,05—276,25, ček 275,03—276,23, Pariz izplačilo 147,5—149,5, Praga izplačilo 167,38—168,38, Italija izplačilo 192,5—193,7, Berlin izplačilo 1348,18—1852,18, Dunaj izplačilo 798 pet osmink—802 pet osmink, ček 798,525—802,525, Budapešta 0,0789—0,093.

Curih, 12. julija. Beograd 9,1375, Newyork 516,50, London 25,115, Pariz 13,20, Berlin 122,975, Dunaj 72,9625, Milan 17,55, Praga 15,30, Bukarešta 2,34, Sofija 3,725, Budapešta 0,00723.

Jack London:

## Morski vrag.

Tedaj sem zaznal, da sem pozabil na državne vrvi. Vsled tega sem moral splezati na škarje; dvakrat sem splezal, predno sem vse uredil. Ko je bilo vse to gotovo, se je jelo mračiti. Wolf Larsen ki je ves čas popoldan sedel na svojem mestu in poslušal, ne da bi bil usta odprti, se je bil podal v kuhinjo k večerji. V Križu sem bil ves trd, tako da sem se s težavo in bolečinami vzravnaval. Ponosno sem zrl na svoje delo. Sedaj je bilo nekaj videti. Obhajala me je silna želja, kot otroka z novo igračo, da bi bil nekaj vzdignil s pomočjo teh škarij.

»Da bi vsaj ne bilo tako pozno,« sem dejal. »Rad bi videl kako deluje.«

»Ne bodite nenasitni, Humphrey,« me je Maud čstevala. »Pomnite, da je jutri še en dan; in utrujeni ste, komaj pokonci stojite.«

»Pa vi?« sem dejal. »Močno morate biti utrujeni. Naporno ste delali. Ponosen sem na vas.«

»Ne pol tako ponosni kot sem jaz ponosna vas, niti nimate polovice tolikega vzroka,« je odgovorila; pogledala mi je naravnost v oko. Nato jih je povsila in zopet vzdignila ter se nasmejala.

»Ako bi naju sedaj videli najini prijatelji,« je rekla. »Le pogledjte, kakšna sva. Ali vam je kdaj prišlo na misel, da bi pogledali najino zunanost?«

»Da, pogostokrat sem pogledal vašo,« sem odgovoril začuden, ker je tako nenadoma zasukala pogovor drugam.

»Moj Bog!« je vzkliknila. »In čemu sem podobna, prosim?«

»Strašilu bi dejal,« sem odvrnil. »Poglejte samo umazano krilo, na primer. Poglejte tiste trivoglate razpore. In tak pas! Ne bi bilo treba nobenega Sherlock Holmesa, ki bi sklepal, da ste kuhali pri gromadi in preiskovali mast morskih psov. In višek vsega, ta čepica! In taka ženska, ki je napisala take pesmi!«

Naredila je krasen poklon in rekla: »Kar se pa vas tiče, gospod — —«

A vendar je bilo v pet minut trajajočem klepetanju, ki je sledilo, nekaj resnobnega v šali, kar sem pripisoval edino tistemu, čudnemu izrazu v očeh, katerega sem bil videl. Kaj je bilo to? Ali je bilo mogoče, da so najine oči govorile, o čemur nisva hotela govoriti z usti? Moje oči so govorile, dobro vem; izsledil sem te zločince in sedaj bodo mirovali. To se je bilo večkrat prigodilo. Ali pa je ona opazila njihov govor in ga razumela? In ali so njene oči govorile meni? Kaj drugega je mogel pomeniti tisti izraz — tista drhteča svetloba in še nekaj več, česar besede niso mogle opisati. In vendar ni moglo biti. Bilo je nemogoče. Povrh vsega jaz nisem bil več v govoru oči. Zgolj Humphrey Van Wayden, tisti knjigoberec je ljubil. In ljubiti, čakati, pridobivati ljubezen, to je bilo res krasno zame. Take misli

se mi rojile po glavi čelo tedaj, ko sva brbljala o najini zunanosti, dokler nisva dospela do brega, kjer je bilo treba na druge reči misliti.

»Strašno je to, da ne moreva uživati nemoteno spanje, ko sva ves dan tako naporno delala,« sem po-  
tožil po večerji.

»Sedaj nam vendar ne more pretiti nobena nevarnost, kaj? In od slepca?« je vprašala.

»Jaz mu ne morem zaupati,« sem zatrjeval, in vse manj sedaj, ko je slep. Verjetno je, da ga bo njegova nesreča naredila še bolj hudobnega. Že vem, kaj bom jutri najprej naredil. Vrgel bom malo sidro v vodo in zasidral ladjo v daljavi od obale. In vsako noč bo gospod Wolf Larsen ujetnik na krovu. Zavoljo tega bova danes zadnjikrat stala na straži, potem pojde vse lažje.«

Vstala sva zarana in sva bila baš gotova z zajtrkom, ko je napočil dan.

»O, Humphrey!« je Maud prestrašena zaupila in iznenada umolknila.

Pogledal sem jo. Zrla je proti ladji. Sledil sem njenemu pogledu, vendar nisem videl nič nenavadnega. Pogledala je mene in jaz sem se vprašujoče ozrl vanjo.

»Škarje,« je rekla in glas se ji je tresel.

Pozabil sem bil nanje. Iznova sem se ozrl tja, vendar jih nisem videl nikjer.

»Ako jih je — —« sem srdito zamrmral.

(Dalje prib.)

**Srajce,** promenadne, bele in barvaste, fason, pentlje, samoveznice, žepne robce, nogavice v raznih barvah za gospode in dame, naramnice, toaletne ... potrebščine, svilene trakove, čipke in vezeno. ... Nizke cene. — Velika izbira samo pri

**JOSIP PETELINC-U LJUBLJANA**

blizu Prešernovega spomenika ob vodi

## TISKARNA „MERKUR“

SIMON GREGORČIČEVA ULICA ŠTEV. 13.

TELEFON ŠTEV. 332.

TELEFON ŠTEV. 332

Se priporoča za vse v tiskarsko stroko spadajoča dela.

**Uprava „Narodnega Dnevnika“**

**prodaja makulturni papir**

kg Din 4-50.

**„GROM“**

CARINSKO POSREDNIŠKI IN ŠPEDI-  
CIJSKI BUREAU

LJUBLJANA, Kolodvorska ulica 41.

Naslov broševkam: „GROM“.

Telefon int. št. 45-4.

PODRUŽNICE: Maribor, Jesenice, Rakek.

Obavlja vse v to stroko spadajoče posle najhitreje in pod kulturnimi pogoji.

Zastopniki družbe spalnih voz S. O. N. za ekspresne pošiljke.

## MALI OGLASI

Vsaka beseda 50 para, debelo tiskano  
Din 1.—.

### Strojepisna,

perfektna, išče zaposlitve za par ur zvečer odnosno popoldne proti malemu plačilu. — Cenj. ponudbe prosi na upravo lista pod »Perfektna«.

### Mizarska delavnica

Franc Planinšek, Maribor, Mlinska ulica 11, izdeluje najfinejše in prosto pohištvo po zmernih cenah.

### Volna in bombaž

za strojno pletenje in vsakovrstna ročna dela se dabi v veliki izbiri in po najnižjih cenah pri Karel Prelogu, Ljubljana, Gospodarska ul. 3. — Stari trg 12.

### DRVA - CEBIN

Wolfova 1/II. - Telef. 56.

### Krasne dekoracijske

### patent-divane

y plišu

vam nudi izredno poceni

Rudolf Sever,

Ljubljana, Gosposvetska 6.

Vabim na ogled!

Knjigovodkinja

samostojna, z večletno prakso, večša korespondence, strojepisja in vseh pisarniških del, želi premeniti službo. Cenj. ponudbe prosi na upravo lista pod »Vestna in točna«.

### Modroce

iz najboljšega domačega in češkega platna, posteljne mreže, zložljive postelje, otomane dekoracijske patent divane in tapetniške izdelke nudi najceneje

**RUDOLF RADOVAN**

tapetnik

Ljubljana, Krekov trg 7.

tapetnik

Ljubljana, Krekov trg 7.

Ljubljana, Krekov trg 7.

Ljubljana, Krekov trg 7.

Ljubljana, Krekov trg 7.

Ljubljana, Krekov trg 7.

Ljubljana, Krekov trg 7.

Ljubljana, Krekov trg 7.

Ljubljana, Krekov trg 7.

Ljubljana, Krekov trg 7.

Ljubljana, Krekov trg 7.

Ljubljana, Krekov trg 7.

Ljubljana, Krekov trg 7.

Ljubljana, Krekov trg 7.

Ljubljana, Krekov trg 7.

Ljubljana, Krekov trg 7.

Ljubljana, Krekov trg 7.

Ljubljana, Krekov trg 7.

Ljubljana, Krekov trg 7.

Ljubljana, Krekov trg 7.

Ljubljana, Krekov trg 7.

Ljubljana, Krekov trg 7.

Ljubljana, Krekov trg 7.

Ljubljana, Krekov trg 7.